

Praha 29. 12. 2011

62

Infekční nemoci v České republice v roce 2010

Infectious diseases in the Czech Republic in 2010

Souhrn

Tato Aktuální informace prezentuje data Státního zdravotního ústavu (SZÚ) o hlášených infekčních nemocech v ČR, které pocházejí z Informačního systému infekční nemoci (EPIDAT). Výčet sledovaných infekčních nemocí informačním systémem EPIDAT byl dále doplněn o data z Registru tuberkulózy, Registru pohlavních nemocí a Národní referenční laboratoře pro AIDS. Kromě přehledu výskytu infekčních nemocí uvádí zpráva i počty úmrtí na infekční nemoci z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ) a počty hospitalizací v nemocnicích ČR z dat Národního registru hospitalizovaných. Do informačního systému EPIDAT bylo v roce 2010 hlášeno 128 tisíc nových případů onemocnění včetně 1 029 případů kousnutí psem.

Summary

This Topical information presents data of the National Institute of Public Health on reported infectious diseases that proceed from Information System of Infectious Diseases (EPIDAT). This sum of infectious diseases has been completed with data from Registry of Tuberculosis, Registry of Sexual Transmission Diseases and National Reference Laboratory for AIDS. This report presents besides the survey of incidence of infectious diseases also the mortality data on infectious diseases reported by the Czech Statistical Office and number of hospitalization in Czech hospitals by the National registry of hospitalized persons. In 2010 there were 128 thousand cases of infectious diseases, including 1 029 cases of dog bite reported to the information system EPIDAT.

V rámci evidence infekčních nemocí informačními systémy, zaměřenými na sledování výskytu onemocnění zařazených do první kapitoly Mezinárodní klasifikace nemocí ([MKN-10](#)), bylo v České republice hlášeno v roce 2010 více než 129 tisíc nově zjištěných infekčních onemocnění včetně 3,9 tisíce parazitárních onemocnění. Oproti minulému roku činil nárůst pouze 1,5 tisíce případů, ale ve srovnání s rokem 2008 se v přepočtu na obyvatele jedná o nárůst již o 5,9 %. Dlouhodobější vývoj výskytu infekčních onemocnění se dle EPIDATu vyznačuje spíše mírně klesající tendencí s výrazným nárůstem počtu případů v roce 2004, kdy bylo zaznamenáno téměř o čtvrtinu případů více než ve sledovaném roce 2010.

Pro komplexnější pohled na výskyt infekčních onemocnění spadajících do zmiňované I. kapitoly MKN-10 byl počet hlášených onemocnění v rámci informačního systému infekční nemoci [EPIDAT](#) doplněn v této zprávě také o onemocnění přenášená převážně sexuálním stykem z dat [Registru pohlavních nemocí](#) a [Národní referenční laboratoře pro AIDS](#). Jedná se o diagnózy A50–A53 syfilis, A64 gonokoková infekce (kapavka) a dg. B20–B24 onemocnění virem lidské imunodeficiency (HIV). EPIDAT dále nesleduje onemocnění tuberkulózou (A15–A19), která jsou také evidována samostatně [Registrem](#)

[tuberkulózy](#). Případy těchto onemocnění byly též zahrnuty do přiložené tabulky, a to včetně ostatních mykobakterií uvedených pod dg. A31.

Nejvýznamnější skupinu infekčních onemocnění představují svým počtem virové infekce postihující kůži a sliznice (B00–B09) s 536 případy na 100 tisíc obyvatel. Převažují zde především plané neštovice se 459 případy na 100 tisíc obyvatel (86 %), které jako nejčastější infekční onemocnění evidované v rámci kapitoly I. MKN-10 tvoří 37 % všech hlášení. Další časté onemocnění z této skupiny představuje pásový opar (B02) s 57,5 případy na 100 tisíc obyvatel, tj. 4,7 % všech hlášení v rámci I. kapitoly MKN-10. Skupina kožních virových infekcí si vyžádala celkem téměř 4 tisíc případů hospitalizace, tj. 7 % hlášených případů. Nejčastější příčinou hospitalizace byl z této skupiny nemocí právě pásový opar s podílem 48 % hospitalizací. Vyším poměrem počtu hospitalizací k počtu hlášených onemocnění (40 %) se však oproti 31 % u pásového oparu vyznačuje skupina jiných virových infekcí s postižením kůže a sliznice (B08). Počet hospitalizací u infekce virem Herpes simplex (B00), který více než 4krát převyšuje počet hlášených onemocnění, poukazuje spíše na nedůslednost hlášení do systému EPIDAT. Celkem došlo ze skupiny virových kožních infekcí v roce 2010 k úmrtí u 6 osob.

Druhou nejpočetnější skupinu infekčních onemocnění představují střevní infekce (A00–A09) se 432 případy na 100 tisíc obyvatel. Zde s 233 případy převažuje skupina jiných bakteriálních střevních infekcí (A04) tvořená z 86 % kampylobakteriózami (A04.5). Následují v této skupině nemocí dříve nejčastější jiné infekce způsobené salmonelami (A02) s 82 případy na 100 tisíc obyvatel, u kterých došlo oproti minulému roku k poklesu výskytu o pětinu. Naopak výrazný nárůst incidence o 40 % až na 81 případů na 100 tisíc obyvatel zaznamenaly virové a jiné určené střevní infekce (A08). Z této skupiny infekcí byly nejčastější příčinou hospitalizace gastroenteritidy a kolitidy infekčního a nespecifikovaného původu (A09) s 8,7 tisíci hospitalizací, tj. téměř polovina z celkového počtu 17,4 tisíc hospitalizací pro střevní infekční onemocnění. Velká část těchto hospitalizací však nebyla předmětem hlášení do systému EPIDAT. Vysokým počtem hospitalizovaných vůči hlášeným případům onemocnění se s 55 % vyznačovaly zmiňované virové střevní infekce (A08). Hospitalizace u salmonelóz tvořily necelých 14 % hlášených případů oproti 11 % u kampylobakterií. Z důvodu střevních infekcí zemřelo v roce 2010 celkem 139 osob, z toho dvě třetiny měly na svědomí zmiňované kampylobakterií.

Nejvíce se na nárůstu výskytu infekčních onemocnění podílela zmiňovaná skupina virových střevních infekcí spadající pod dg. A08 a dále to byly plané neštovice a jiné střevní infekce dg. A04. K vysokému nárůstu na trojnásobek došlo oproti předchozímu roku u příušnic (B26). Zvýšil se také počet případů legionářské nemoci (A48.1). Naopak výrazným meziročním poklesem se vyznačovaly kromě salmonelóz, také Lymeská nemoc dg. A69.2 (18 %), tzv. borelióza, a skupina jiných virových infekcí postihujících kůži a sliznice dg. B08 (30 %). Poklesem se dále vyznačovala většina závažných infekcí jako dávivý kašel (A37) o 30 %, meningokokové infekce (A39) o 25 %. Dále se jednalo o nebezpečné infekce centrální nervové soustavy, a to klíšťovou encefalitidu (A84) o 28 % a virové meningitidy 26 %. Poklesem se také vyznačovala skupina virových hepatitid, a to celkem o 19 %.

Na rozdíl od většiny ostatních druhů onemocnění infekční nemoci jsou častější u dětí než u dospělé populace. Na děti ve věku do 15 let připadalo celkem 81 tisíc případů, tj. 63 % všech hlášení infekčních onemocnění v rámci I. kapitoly MKN-10. V přepočtu na obyvatele vychází na 100 tisíc dětí 5,3 tisíce případů oproti 541 případům vycházejícím na stejný počet dospělých. Nejčastěji se jednalo o plané neštovice, které postihují pouze děti ve více než 87 % případech a incidence u nich dosahuje až 33 případů na tisíc dětí. Děti se týkala také polovina všech hlášených případů střevních infekcí, což představuje více než šestinásobnou úroveň incidence oproti dospělým, tj. 15 případů na tisíc dětí v roce 2010. U dětí také proběhla téměř všechna onemocnění spálou (A38) s 266 případy na

100 tisíc dětí. Dále jsou doménou dětí onemocnění skupiny jiných virových infekcí postihujících kůži a sliznice (B08). Téměř šestinásobně vyšší incidencí u dětí oproti dospělým se vyznačovala virová hepatitida typu A. Dále byla přibližně čtyřnásobná incidence u dětí zaznamenána v případě příušnic a infekční mononukleózy. Na děti také připadá polovina všech případů obávané meningokokové infekce.

Infekční onemocnění bylo v roce 2010 zjištěno u cizinců v 1 363 případech, což představuje zhruba pouze 1 % všech hlášených infekčních onemocnění spadajících do I. kapitoly MKN-10. Největší část tvořila skupina střevních infekčních onemocnění, sexuálně přenosná onemocnění, tuberkulóza, virové hepatitidy, svrab a plané neštovice.

Pro infekční nemoci bylo v roce 2010 zaznamenáno 54 tisíc případů hospitalizace v nemocnicích. Nejčastější příčinou hospitalizace byly z infekčních nemocí v rámci kapitoly I. MKN-10 septikémie (A41) s téměř 9,6 tisíci případy a dále se jednalo o výše zmiňované gastroenteritidy (A09). Častou příčinou hospitalizace je také onemocnění zvané růže dg. A46 s téměř 5,6 tisíci případy. Z hlediska poměru počtu hospitalizací vůči počtu hlášení patří mezi nejzávažnější onemocnění kromě výše zmiňovaných také povinně hospitalizovaná tuberkulóza a jiné mykobakteriémie, syfilis, virové a bakteriální infekce centrální nervové soustavy, hepatitidy a infekční mononukleóza.

Některá infekční onemocnění mohou přes veškerou péči moderní medicíny končit i úmrtím pacienta. Z celkového počtu 1 029 zemřelých z důvodu infekčního onemocnění mají nejvíce úmrtí (69 %) na svědomí septikémie (A41) a kromě výše uvedených střevních infekčních onemocnění jsou dále častá úmrtí z důvodu tuberkulózy, virové hepatitidy a bakteriální meningitidy.

Kromě infekčních nemocí spadajících do kapitoly I. MKN-10 byla do informačního systému Epidat zaznamenána onemocnění převážně infekčního původu zařazená do jiných kapitol MKN-10. Mezi nejzávažnější se řadí bakteriální meningitidy zařazené pod diagnózou G00, která patří do kapitoly VI. mezi nemoci nervové soustavy. Celkem bylo v roce 2010 zaznamenáno 130 případů tohoto onemocnění, což představuje historicky nejnižší hodnotu. Pětina těchto případů se týkala dětí do 15 let. Počet zaznamenaných hospitalizací však ve stejném roce dosáhl 363 případů a 30 osob tomuto onemocnění podlehl. Dalších 56 hlášených případů spadajících do kapitoly VI. MKN-10 se týkalo poruch lícního nervu (G51) a 5 případů zánětlivé polyneuropatie (G61). V rámci informačního systému Epidat bylo dále hlášeno 96 případů infekčních onemocnění dýchací soustavy, z toho se v 69 případech jednalo o laboratorně prokázanou chřipku (J10) a 27 případů představovaly záněty plic (J17). V neposlední řadě bylo hlášeno 1 029 případů napadení psem, z toho téměř čtvrtinu tvořily děti, 399 případů bylo hospitalizováno a v důsledku napadení psem došlo v roce 2010 k jednomu úmrtí.

Vypracoval: Mgr. Jan Žofka

Infekční nemoci v ČR v roce 2010

Diagnóza (MKN-10)		Počet hlášených případů				Počet ⁷⁾ hospitalizací (nemocnice)	Počet ⁸⁾ úmrtí
		absolutně	na 100 000 obyvatel	z toho			
				děti do 15 let	cizinci		
A00–A09	Střevní infekční nemoci	45 443	432,1	22 991	419	17 427	139
A02	Jiné infekce způsobené salmonelami	8 622	82,0	4 685	76	1 176	1
A03	Shigellosis - úplavice	450	4,3	160	9	53	-
A04	Jiné bakt. střevní infekce	24 507	233,0	12 157	171	2 616	90
A05	Jiné bakteriální otravy přenesené potravou	100	1,0	4	5	179	-
A08	Virové a jiné specif. střevní infekce	8 517	81,0	5 158	115	4 645	6
A09	Gastroenteritida a kolitida inf. a nesp. pův.	3 168	30,1	809	30	8 689	40
A15–A19	Tuberkulóza ⁴⁾	680	6,5	3	117	626	37
A20–A49	Další bakteriální nemoci	9 675	92,0	4 599	57	17 625	780
A21	Tularémie	53	0,5	5	1	46	-
A27	Leptospiróza	41	0,4	-	-	38	-
A31	Jiné mykobakterií ⁴⁾	105	1,0	2	3	86	3
A32	Listerióza - listeriosis	26	0,2	-	-	9	1
A37.0 ¹⁾	Dávivý kašel - Pertussis	662	6,3	408	3	52	-
A37.1	Dávivý kašel - Parapertussis	65	0,6	41	2	2	-
A38	Spála - scarlatina	4 143	39,4	4 013	24	293	-
A39	Meningokokové infekce	64	0,6	32	2	104	6
A40	Streptokoková septikémie	115	1,1	19	-	353	8
A41 ²⁾	Jiná septikémie	824	7,8	62	7	9 559	711
A46	Růže - erysipelas	3 503	33,3	12	14	5 554	8
A48.1	Legionářská nemoc	42	0,4	1	1	16	-
A50–A64	Infekce přenášené převážně sexuálním stykem	2 307	21,9	9	301	2 549	1
A50-A53	Syfilis ⁵⁾	1 022	9,7	3	223	1 063	1
A56	Jiná sexuálně přenáš. chlamyd. onem.	444	4,2	2	8	9	-
A54	Gonokoková infekce ⁵⁾	756	7,2	4	67	71	-
A65–A79	Ostatní bakteriální nemoci	3 660	34,8	531	12	2 346	2
A69.2	Lymeská nemoc	3 597	34,2	529	12	2 234	2
A80–A89	Virové infekce centrální nervové soustavy	1 081	10,3	158	15	1 439	12
A84 ¹⁾	Vir. encefalitida přen. klíšťaty	589	5,6	57	5	653	3
A87	Virová meningitida	419	4,0	94	10	514	1
A90–A99	Virové (hemoragické) horečky přenášené členovci	25	0,2	-	-	18	-
B00–B09	Virové infekce s postižením kůže a sliznice	56 326	535,6	49 304	236	3 958	6
B00	Infekce virem Herpes simplex	128	1,2	38	1	587	3
B01	Varicella - plané neštovice	48 270	459,0	46 996	216	442	-
B02	Herpes zoster - pásový opar	6 045	57,5	414	16	1 898	2
B05 ¹⁾	Spalničky - morbilli	-	-	-	2	1	-
B06 ¹⁾	Zarděnky - rubeola	4	0,0	4	-	2	1
B08	Jiné virové inf. s post. kůže a sliznic JN	1 879	17,9	1 852	3	750	-

Infekční nemoci v ČR v roce 2010

Diagnóza (MKN-10)		Počet hlášených případů				Počet ⁷⁾ hospitalizací (nemocnice)	Počet ⁸⁾ úmrtí
		absolutně	na 100 000 obyvatel	z toho			
				děti do 15 let	cizinci		
B15–B19	Virová hepatitida	2 028	19,3	436	93	1 980	29
B15	Akutní hepatitida A	862	8,2	431	10	890	-
B16 ¹⁾	Akutní hepatitida B	244	2,3	-	9	248	3
B17	Jiná akutní virová hepatitida	188	1,8	4	5	192	2
B18	Chronická virová hepatitida	733	7,0	1	69	596	24
B20–B24 ³⁾	Onemocnění virem lidské ⁶⁾ imunodeficiencie [HIV]	196	1,9	-	16	104	5
B25–B34	Jiné virové nemoci	3 310	31,5	1 304	23	4 633	5
B25	Cytomegalovirová nemoc	66	0,6	23	-	108	-
B26 ¹⁾	Příušnice - parotitis epidemica	1 068	10,2	458	8	202	-
B27	Infekční mononukleóza	2 176	20,7	823	15	2 157	-
B35–B49	Mykózy	657	6,2	94	6	465	9
B35	Dermatofytóza	635	6,0	88	6	109	-
B50–B64	Protozoární nemoci	276	2,6	48	3	90	-
B58	Toxoplazmóza - toxoplasmosis	259	2,5	47	2	56	-
B65–B83	Helmintózy – hlístové nemoci	466	4,4	342	10	94	-
B77	Askarióza - ascariasis	27	0,3	11	3	5	-
B80	Enterobióza - enterobiasis	403	3,8	324	2	62	-
B85–B89	Zavšivení, napadení roztoči nebo jinými členovci	3 126	29,7	675	55	636	-
B85	Pediculosis a phthiriasis	174	1,7	120	-	35	-
B86	Scabies - svrab	2 952	28,1	555	55	585	-
	Ostatní hlášení	1 620	15,4	358	11	1 764	35
B96.3 ¹⁾	Haemophilus influenzae	10	0,1	1	-	-	-
G00	Bakteriální meningitida NJ	130	1,2	26	2	363	30
G51	Poruchy lícního nervu	56	0,5	20	-	1 328	-
W54	Kousnutí nebo úder psem	1 029	9,8	249	5	399	1
A00-B99	Hlášená infekční onemocnění celkem (I. kapitola MKN-10)	129 266	1 229,1	80 495	1 363	54 063	1 029
	Počet hlášených případů v EPIDATu celkem	128 116	1 218,2	80 840	948	x	x

Poznámka: Úplné názvy onemocnění jsou uvedeny v Mezinárodní klasifikaci nemocí

[MKN-10](#)

¹⁾ Onemocnění proti kterým se očkuje.

²⁾ Hlášení septikémií nepokrývá celou republiku. Sepse hlásí jen některá zdravotnická zařízení.

³⁾ Uvedeny nově zjištěné případy HIV pozitivita v daném roce bez ohledu na to, zda u těchto případů již propuklo onemocnění AIDS.

Zdroje dat: Informační systém infekční nemoci (EPIDAT), SZÚ

⁴⁾ Registr tuberkulózy, ÚZIS

⁵⁾ Registr pohlavních nemocí, ÚZIS

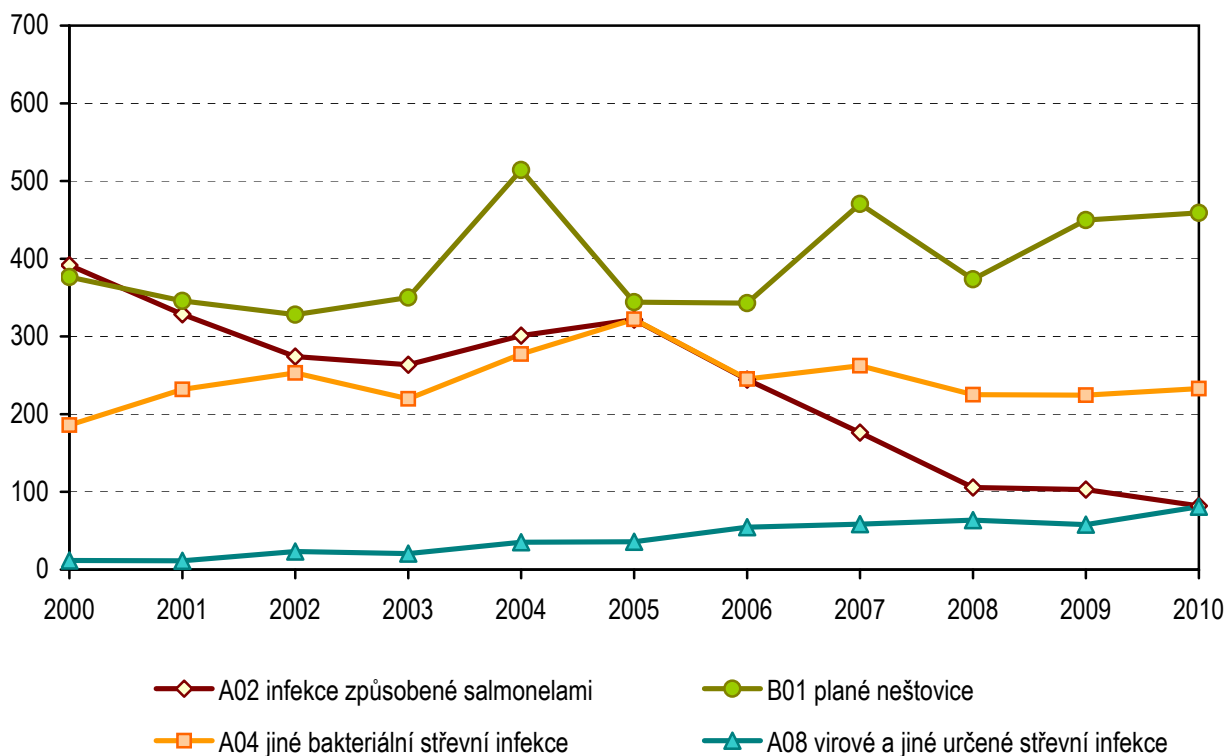
⁶⁾ Národní referenční laboratoř pro AIDS, SZÚ

⁷⁾ Národní registr hospitalizovaných, ÚZIS

⁸⁾ Statistika příčin smrti, ČSÚ

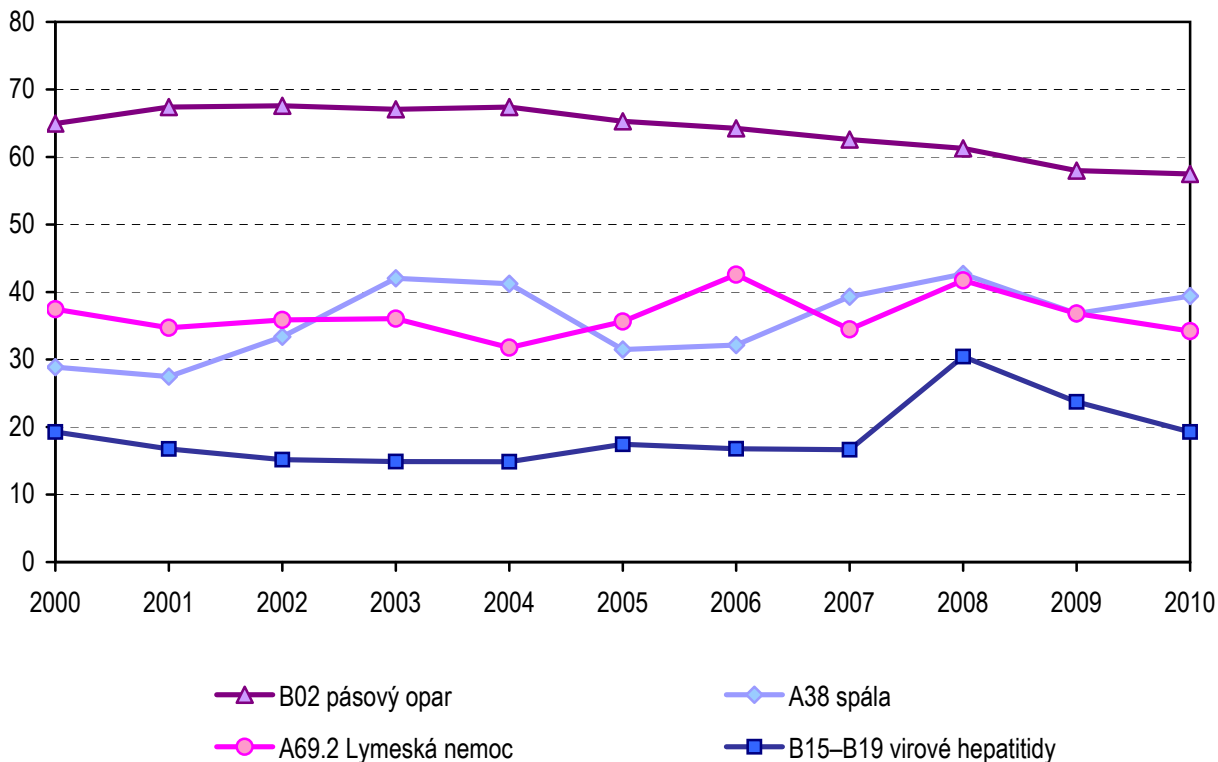
Vývoj incidence vybraných infekčních nemocí v ČR v letech 2000–2010

na 100 000 obyvatel

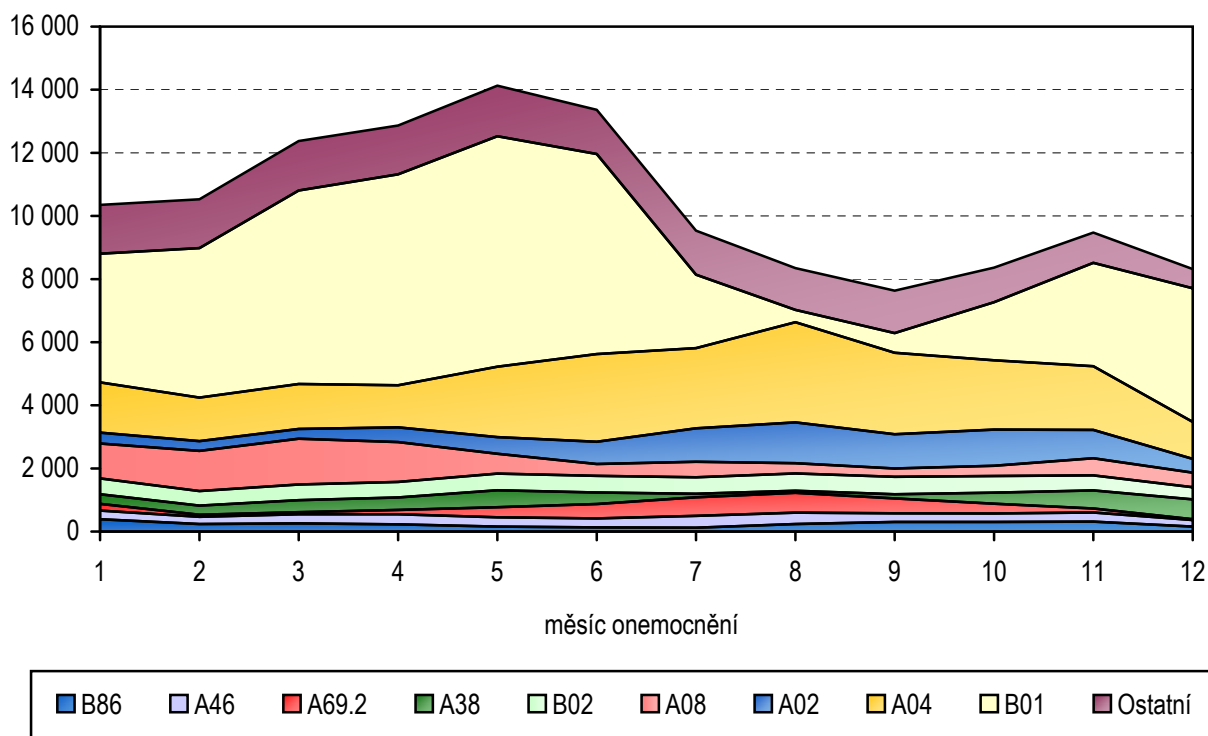

*) od roku 1999 včetně dg. B96.3 - Haemophilus influenzae b

na 100 000 obyvatel

Struktura počtu případů infekčních nemocí dle měsíce onemocnění v ČR v roce 2010

Struktura hlášených infekčních nemocí v ČR v roce 2010

